

УДК 658.012.4:004.8:339.5(477)

**ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ УКРАЇНСЬКИМИ
ПІДПРИЄМСТВАМИ ЗА УМОВ ЇХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

**PROSPECTS FOR THE APPLICATION OF INFORMATION
TECHNOLOGIES AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE BY UKRAINIAN
ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF THEIR FOREIGN ECONOMIC
ACTIVITY**

*докт. екон. наук А.С. Завербний, Я.О. Шаровський
Національний університет «Львівська політехніка» (Львів)*

*D. Sc. (Econ.) A.S. Zaverbnyj, Ya.O. Sharovskyi
Lviv Polytechnic University (Lviv)*

Світова економіка сучасності характеризується стрімким розвиванням цифрових технологій. Серед них особливе місце посідають інформаційні технології, штучний інтелект. Вказані інструменти, трансформуючи внутрішні бізнес-процеси вітчизняних підприємств, кардинально змінюють підходи щодо ведення ними зовнішньоекономічної діяльності. Для українських підприємств, які прагнуть інтегруватися до глобальних ринків, цифровізування виступає ключовим чинником підвищення рівня конкурентоспроможності, адаптивності, ефективності міжнародної співпраці. Проблематиці застосування інформаційних технологій, штучного інтелекту українськими підприємствами за умов їх зовнішньоекономічної діяльності та цифровізування присвячена значна кількість наукових публікацій. Огляд їх дозволив виокремити фахівців, що присвятили свої дослідження цим проблемам, серед них потрібно відзначити наступних: Андреев А. [1], Болквадзе Н.І. [2, с. 81-87], Братко О.С. [2, с. 81-87], Бурангулова В.В. [4, с. 67-73], Глибовець М.М. [3], Кузьомко В.М. [4, с. 67-73], Луцишина В. [5, с. 6-17], Мамонтова Н. [5, с. 6-17], Мигаль О.Ф. [2, с. 81-87], Новицька С.Я. [7, С. 87-101], Овчаренко Т.С. [6, с. 30-33], Олецький О.В. [3], Парашута А.О. [6, с. 30-33], Петришин Н.Я. [7, С. 87-101], Подра О.П. [7, С. 87-101], Романенко К. [8], Смоляк Ю.Ю. [9, с. 112-117], Холодницька А.В. [9, с. 112-117] та багатьох інших.

В умовах воєнного стану, економічної нестабільності, потреби швидкого відновлення національного виробництва актуальність впровадження новітніх технологій суттєво зростає. Інформаційні технології, штучний інтелект сприятимуть автоматизуванню експортно-імпортних операцій, покращать аналітику ринків, забезпечать прозорість логістичних ланцюгів,

підвищать рівень кібербезпеки, посприяють зниженню витрат, оперативному прийняттю управлінських рішень, точнішому прогнозуванню економічних ризиків тощо. Попри вказані очевидні переваги, широкомасштабне застосування інформаційних технологій, штучного інтелекту в українському бізнесі стикається і з низкою бар'єрів (недостатній рівень цифрової грамотності персоналу підприємств; висока вартість запровадження технологічних рішень; нормативна невизначеність у сфері штучного інтелекту; низький рівень ІТ-інфраструктури окремих вітчизняних підприємств; загроза кібербезпеці).

Подолання вказаних викликів і загроз є можливим завдяки державній підтримці цифрового трансформування, інвестуванню в освіту, підвищенню кваліфікації кадрів, стимулюванню вітчизняного бізнесу до інноваційної діяльності. Перспективами і стратегічними напрямками для подальшого розвивання є такими: впровадження інтелектуальних систем аналітики ринків; розвивання електронної комерції, міжнародної B2B/B2C-торгівлі; використання блокчейн-технологій у митному оформленні, міжнародних контрактах; цифровізування логістики; інтегрування до міжнародних фінансових платформ, сервісів тощо. Інформаційні технології, штучний інтелект виступають важливими стратегічними ресурсами для підвищення рівня ефективності зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. Їх активне впровадження, використання сприятиме зниженню витрат, підвищенню рівня якості продукції та послуг, гнучкості бізнес-моделей, здатності до адаптування за умов досить мінливого зовнішнього середовища. Саме інноваційність, цифрове трансформування стануть запорукою стабільного, гармонійного розвивання українського бізнесу у глобальній економіці.

[1] Андреев А. Трансформація бізнесу впровадженням штучного інтелекту: плюси та мінуси. Блог Apix-Drive 2024. URL: <https://apix-drive.com/ua/blog/useful/vprovadzhennejashi-u-biznes-procesi#aktualni-trendi-zastosuvannja-shi-u-biznesi>

[2] Болквадзе Н.І., Братко О.С., Мигаль О.Ф. Впровадження штучного інтелекту в бізнес-діяльність компанії. Економіка та суспільство. 2023. № 58. С. 81-87.

[3] Глибовець М.М., Олецький О.В. Системи штучного інтелекту: навчальний посібник. Київ : «КиєвоМогилянська академія», 2002. 364 с.

[4] Кузьомко В.М., Бурангулова В.В. Можливості використання штучного інтелекту в діяльності сучасних підприємств. Економіка та суспільство. 2021. № 32. С. 67-73.

[5] Мамонтова Н., Луцишина В. Інтеграція штучного інтелекту у фінансові процеси підприємства. Журнал «Науковий огляд» Секція «Економіка». 2024. №2(94). 6-17.

[6] Овчаренко Т.С., Парашута А.О. Роль штучного інтелекту у розвитку інноваційних методів управління персоналом. Збірник наукових публікацій міжнародної міждисциплінарної інтернет-конференції. Секція: «Економічне спрямування». 2024. С. 30-33.

[7] Петришин Н.Я., Новицька С.Я., Подра О.П. Рекомендації з імплементації інструментів штучного інтелекту в управління ТОВ «Трейдуксервіс» при виході на іноземні ринки. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку № 2 (12), 2024 С. 87-101.

[8] Романенко К. Еволюція штучного інтелекту (ШІ): Визначні моменти в історії та застосування. Соціальна платформа CASES. 2023. URL: <https://cases.media/article/evolyuciya-shtuchnogo-intelektu-shi-viznachni-momenti-v-istoriyi-ta-zastosuvannya>

[9] Смоляк Ю.Ю., Холодницька А.В. Штучний інтелект в управлінні підприємством: трансформація ролі менеджера в індустрії 4.0. Електронний науково-практичний журнал «Проблема сучасних трансформацій». Серія: економіка та управління. 2024. №11. С.112-117.